Het Amsterdamse Bos

Bosplan 2020 – 2030

Stadsbos van de Toekomst

Ambitiedocument met uitvoeringsagenda

oktober 2019

VOORWOORD (Ivens en Gordon)

INHOUDSOPGAVE Bosplan 2020 - 2030

1. Inleiding

1.1. Aanleiding
1.2. Narratief (verleden, heden, toekomst: verhalend, sprookje), vragen aan 5.1,2,e
1.3. Aanpak/ participatie/ onderzoek
1.4. Leeswijzer
1.5. Samenvatting

2. Context

2.1. Bos in vogelvlucht
2.2. Bos in de stad
2.2.1. Raakvakken beleid Amsterdam en Amstelveen
2.2.2. Dit zijn wij (missie en merkwaarden)
2.3. Bos in de omgeving
2.4 Bos en gebruik
2.5. Kansen en bedreigingen

3. Doelen, principes en ambities

3.1. Beschermen
3.1.1 Principes
3.1.2. Ambities
3.2. Bereikbaar en bekend
3.2.1. Principes
3.2.2. Ambities
3.3. Benutten en ontwikkelen
3.3.1. Principes
3.3.2. Ambities

4. Kaders

4.1. Evenementen
4.2. (horeca) voorzieningen
4.3. Honden
4.4. Wonen
4.5. Beheer

5. Zoneringskaart als toetsingskader

6. Uitvoeringsagenda 2020-2024

6.1. Beschermen
6.2. Bereikbaar en Bekend
6.3. Benutten en ontwikkelen

7. Financiën

Bijlagen

1. **Wet- en regelgeving**
2. **Kaarten**
3. **Uitkomst participatie**
4. **Etc.**

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1. Aanleiding

Het Bosplan 'Stadsbos van de Toekomst' vormt samen met de uitvoeringsagenda het kompas voor de kansen en keuzes die het Amsterdamse Bos biedt de komende 10 jaar. U hebt een document in handen dat het resultaat is van intensieve samenwerking met een groot aantal belanghebbenden van het Amsterdamse Bos.

Wat moet hier goed naar voren komen?
-kansen die het Bos biedt voor de stad en stedelijke omgeving (spreiding van drukte, er is ruimte in het Bos, groene longen, aantrekkelijk vestigingsklimaat, waarde voor andere portefeuilles (sport, gezondheid, educatie, duurzaamheid etc)
-tegelijk willen we het Bos beschermen: de randen van het Bos bewaken (cultureel erfgoed) en balans tussen natuur en recreatie goed bewaken
-we willen het gebruik beter regelen zodat alle gebruikers van het Bos veilig en naar tevredenheid hun vorm van vrijetijdsbesteding kunnen beoefenen (sporten, wandelen, paardrijden, fietsen, kunst- en cultuur, festival bezoeken etc etc)
-we hebben meer structurele middelen nodig, de vraag is hoe gaan we dit organiseren? Betaald de gebruiker dat, of meerdere partijen en stakeholders en/of extra inkomsten uit het Bos halen

De aanleiding voor het opstellen van dit plan is dat de omgeving rondom het Amsterdamse Bos snel verandert. De metropool groeit explosief met een sterke toename van dichte bebouwing en inwoners. Zo neemt het aantal inwoners in de stad Amsterdam met zeker 20% toe tot 2040 en overschrijdt daarmee ruimschoots de grens van 1 miljoen inwoners. De verwachte groei van Amstelveen en Aalsmeer komt daar nog eens bovenop. Dat verhoogt de druk op het Bos en vraagt om een aanpak die de kansen en uitdagingen die de stedelijke groei biedt voor het Bos in goede banen leidt en tegelijkertijd de huidige kracht van het Bos behoudt en versterkt. Het doel van dit bosplan is om te komen tot oplossingen en voorstellen zodat het Amsterdamse Bos een toekomstbestendig evenwicht tussen natuur en vrijetijdsbesteding blijft waarborgen, met ruimte voor nieuwe ontwikkelingen.
We zien nu al dat het gebruik in het Bos toeneemt en daarbij de verschillende gebruikersgroepen elkaar op momenten in het hoogseizoen in de weg zitten. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat het Amsterdamse Bos een plezierige en veilige plek blijft voor alle gebruikers? En hoe kunnen we de groei van de stad en de wensen van de bezoekers blijven vervullen en daarbij de vrijheid die het Bos biedt, behouden?

Het Bos biedt aanknopingspunten voor vrijwel alle portefeuilles. De drie hoofdthema's in dit plan, Beschermen, Bereikbaar en bekend en Benutten& Ontwikkelen sluiten nauw aan bij de ambities van het college.

Zoals onderstaande figuur inzichtelijk maakt. RING VAN 5.1,2,e Zo vormen de groene ambities van dit college een uitgestoken hand naar het Bos. Immers, het Bos is al sinds zijn ontstaan een plek voor natuurbeleving voor de Amsterdammers mèt daarnaast ruimte om te ontspannen, recreëren en sporten.
AMSTELVEEN 5.1,2,e COALTIEAKKOORDEN Amstelveen en Amsterdam, kernachtig

De keuzes die we maken in het Bosplan beginnen bij de coalitieakkoorden van de stadsbesturen van Amsterdam en Amstelveen. In de coalitieakkoorden maken de Colleges van B & W vanuit een keuzes met betrekking tot de uitdagingen zij willen aanpakken. Het kan de oplettende lezer niet ontgaan zijn dat het Amsterdamse Bos dé plek is waar veel van de ambities uit de coalitieakkoorden van Amsterdam en Amstelveen kunnen worden waargemaakt. Met name op de onderwerpen groen, bereikbaarheid, recreatie, kunst en cultuur, sport, gezondheid en arbeidsmarkt.

In het coalitieakkoord 'Een nieuwe lente en een nieuw geluid' prijst het stadsbestuur van Amsterdam de waarde van het groen in en rond de stad. Met de oprukkende stad wordt de betekenis van het Bos almaar groter: 'juist omdat we de openbare ruimte met steeds meer Amsterdammers delen, moet deze groen en gezond zijn'. Ook zet het stadsbestuur in op een verbetering van de ecologische kwaliteiten en een versterking van de verbindingen van het groen en de parken. Het stadsbestuur wil bovendien de bereikbaarheid en toegankelijkheid van het groen buiten de ring verbeteren voor de Amsterdammers. Samen met voetgangers en OV krijgt de fiets in de bereikbaarheidsopgaven meer ruimte. Op het vlak van recreatie onderschrijft het stadsbestuur de behoefte aan een betere balans tussen de lusten en de lasten voor stad en regio. Voor de festivals in Amsterdam blijft het stadsbestuur aandacht hebben voor kwaliteit, spreiding, druk op parken en groen, duurzaamheid en overlast. Voor sport wordt ingezet op breedtesport waarbij nabijheid en toegankelijkheid van voorzieningen het uitgangspunt is. En 'Sporten in de openbare ruimte wordt gestimuleerd door vaker sporttoestellen te plaatsen'. Voortzetting van de aanpak eenzaamheid bij ouderen én jongeren blijft voor dit stadsbestuur een aandachtspunt. Het stadsbestuur heeft zich ook tot doel gesteld om de kwaliteit van het MBO te verbeteren: 'meer stages, leerwerkplekken en traineeships voor mbo-leerlingen (…) in de eerste plaats bij de gemeente Amsterdam zelf'.

Amstelveen wordt in het coalitieakkoord 'Een zekere en stabiele toekomst voor Amstelveen' omschreven als 'een groene stad met een aantal parels'. Het stadsbestuur van Amstelveen wil 'het groene karakter van de stad behouden en versterken'. In het bereikbaar houden van de stad moet het openbaar vervoer uitkomst bieden. Het parkeren in de wijken moet voor bewoners mogelijk blijven: 'Hierbij is betaald parkeren geen doel, maar een middel'. Op het vlak van recreatie wil het stadsbestuur blijven investeren: 'Het aantal kleinschalige evenementen in het Amsterdamse Bos (…) Het aantal grootschalige evenementen blijft gelijk en wordt beter gespreid over het festivalseizoen. De geluidsoverlast moet daarbij aanvaardbaar blijven'. Ook onderstreept het stadsbestuur haar wens voor ontwikkelingen in het Amsterdamse Bos: 'Aan de noordelijke Poeloever komt meer ruimte voor recreatie, sportvoorzieningen en horeca, met respect voor de natuurlijke omgeving'. Het stadsbestuur daarnaast ook de ambitie om 'zoveel mogelijk mensen in aanraking te brengen met kunst en cultuur'. Op het vlak van sport legt Amstelveen de prioriteit bij breedtesport en talentontwikkeling. In hardlooproutes, fietsroutes of avontuurlijke

speelvoorzieningen wordt geïnvesteerd zodat ook de individuele sporter wordt bediend. Bovendien dragen deze voorzieningen ook bij aan doelen op het gebied van gezondheid en welzijn.

Ook de democratiseringsagenda van het college sluit naadloos aan bij de ambities van het Amsterdamse Bos en bij de manier waarop dit Bosplan tot stand is gekomen. Op de thema's Beschermen, Bereikbaar en bekend en Ontwikkelen & Benutten werkt het Bos nauw samen met de opstellers van de visies die op deze thema's worden ontwikkeld zoals de Groenvisie, de Landschapsvisie en de Omgevingsvisie.

Kortom, er is behoefte aan een Bosplan om de ontwikkelingen in het Bos in goede banen te leiden en om adequaat in te spelen op de veranderingen in en om het Bos. Nieuwe stijl omdat - anders dan bij eerdere Bosplannen - de omgeving van het Bos nog intensiever heeft meegewerkt en meegedacht over de manier waarop de verschillende ambities van het Bos naast elkaar en met respect voor elkaar gerealiseerd kunnen worden. Deze aanpak heeft geleid tot dit breed gedragen Bosplan.

Het laatste vastgestelde Bosplan dateert alweer van 2012. Sindsdien is er veel veranderd. Ontwikkelingen als de snelle verstedelijking, veranderend ruimte gebruik en het toenemend belang van natuurbehoud, biodiversiteit en klimaat vragen om een nieuwe afweging van belangen in het Bos. Dit Bosplan biedt daarop een goed onderbouwd antwoord.

1.2. Narratief

(verleden, heden, toekomst: verhalend, sprookje)

5.1,2,e MAX 1 a4

1.3. Aanpak/ participatie/ onderzoek

De totstandkoming van dit ambitiedocument kenmerkt zich door twee woorden: participatief en inclusief: iedereen kon en mocht meepraten over dit nieuwe Bosplan. De Bosorganisatie is nauw betrokken geweest bij het tot stand komen van dit ambitiedocument. Daarnaast zijn een 30-tal experts geïnterviewd en zijn tijdens een vijftal expertsessies een groot aantal in- en externe betrokkenen bij het Bos geconsulteerd en bevraagd.
Vervolgens zijn +/-100.000 mensen uit Amsterdam, Amstelveen en Aalsmeer online benaderd. Rond 6000 personen hebben vervolgens de online enquête ingevuld. Van de respondenten kan een 100-tal personen zich opgeven voor vier schouwen in het Bos die deze zomer plaatsvinden.
Deze uitgebreide participatie vormt de opmaat naar een structurele vorm van overleg met belanghebbenden bij het Bos.
Om de ambities goed te laten aansluiten bij de huidige stand van het Bos zijn dit voorjaar twee onderzoeken verricht:
1. Meting naar bezoek en waardering voor het Amsterdamse Bos onder stadsbewoners, waarbij voor het eerst ook inwoners van Amstelveen zijn geïnterviewd.
2. Een uitsnede Amsterdamse Bos in het Groot Groen Onderzoek, de onderzoekers van dit onderzoek hebben specifieke vragen over het Amsterdamse Bos meegenomen.

Daarnaast zijn de volgende onderzoeken geraadpleegd om te komen tot .... 5.1,2,e aanvullen

- Bezoekersonderzoek natuur-en recreatiegebieden Noord-Holland, NBTC-NIPO Research, 2016
- Diverse Omnibusonderzoeken van OiS voor trendanalyse, onderzoek alleen uitgevoerd onder Amsterdammers.
- Bezoekersenquête Amsterdamse Bos 2015, OiS, 2015
- Passantenonderzoek Amsterdamse Bos 2010, Strabo, 2010

1.4 Leeswijzer

Dit Bosplan behandelt ambities met een concreet handelingsperspectief rond drie hoofdthema's (hoofdstuk 3)) . Samen met het afwegingskader voor nieuwe initiatieven in het Bos in de vorm van een kaart en randvoorwaarden, vormt het een samenhangend pakket om het Stadsbos van de Toekomst te realiseren.
In hoofdstuk 6 worden de ambities vertaald naar een concrete uitvoeringsagenda voor de korte, middellange en langere termijn.
Tot slot de bijlagen. Bijlage 1 geeft een toelichting op het participatietraject en bijlage 2 geeft een overzicht van de beleidsdocumenten die van invloed zijn op de gestelde ambities. Een overzichtelijk raamwerk met toelichting en de concept zoneringskaart zijn opgenomen in hoofdstuk 5.

1.5 Samenvatting

2 Hoofdstuk 2 Context

2.1. Bos in vogelvlucht

(feiten en cijfers – waardering, bezoekers, bijdrage gezondheid, CO_2 longen van de stad etc)

Succes verhaal van het Bos! 5.1,2,e

Het Bos is een van de iconen van Amsterdam. Een 1000 hectare groot stadsbos in wat eens een aantal polders was. Bekend is de geschiedenis; aangelegd door werklozen in de crisis; bekend zijn ook de voorzieningen: de Bosbaan, de Geitenboerderij, het klimpark Fun Forest; en vanzelfsprekend is de natuur bekend; de heuvel met de donkere sparren, verdwalen in het bos, zwemmen in de vijver....
Het Bos is een internationaal voorbeeld geworden voor de aanleg en ontwerp van grote stedelijke parken en recreatiegebieden. Het Bos heeft zich steeds aangepast aan de ontwikkeling en gewijzigde behoeften van de stad. Aangelegd in de jaren dertig vanuit het bewustzijn dat een moderne, groeiende stad voor haar bevolking een groot groengebied behoeft. Stadsbewoners hadden, - en hebben nog steeds- licht, lucht en ruimte nodig: zodra er een stukje klaar was werd het dan ook in gebruik genomen, werd er gerecreëerd op de vrije zaterdagmiddag of zondag.
Niet zo lang nadat het Bos 'af' was verschoof het denken over groenbeheer: meer aandacht voor ecologie en milieu. Natuurlijk, ecologisch beheer werd in de jaren negentig voor een deel van het Bos ingevoerd. Sommige delen 'verruigden' , er kwam natuurbos en de mogelijkheden voor biodiversiteit namen toe.

Nu krijgt de functie van het Bos voor het klimaat en klimaatverandering meer aandacht. De 200.000 bomen groeiden tot wasdom en vangen nu xx CO_2 af per dag; bomen die ook voor de opwarming van de stad en de wateropvang een belangrijke rol spelen. De longen van de stad. Het succes van het Bos ligt in zijn ontwerp voor recreatie en natuur maar ook in de kwaliteit zich aan te passen aan behoeften en ontwikkelingen.

Korte tekst met kaders en tabellen.
Geschiedenis (in kader)
1928 Besluit gemeenteraad van Amsterdam voor aanleg Amsterdamse Bos
1931 Boschplan (ontwerp van Cornelis van Eesteren en Jacoba Mulder)
1934 Start aanleg met het uitgraven van de Bosbaan
1947 Gemeenteraad geeft Bos de naam Het Amsterdamse Bos
1970 De laatste boom op de Heuvel (uitvoering Boschplan gereed)
1999 en 2005 Aanleg Schinkelbos (uitbreiding Amsterdamse Bos)

Kaartjes Bos door de geschiedenis, verstedelijking inclusief komende ontwikkelingen zoals die in Amsterdam (50.000 in totaal (Koers 2025) waarvan Nieuw West: xx woningen, Zuid/Buitenveldert: xx woningen) maar ook in Amstelveen (Westwijk) en Hoofddorp.

Oppervlakte (in kader)
1000 hectare: bos, speelweiden, polders, vijvers en watergangen (Het Amsterdamse Bos is 22 maal Vondelpark en 3 maal Central Park in New York). Met onder meer 3.500 solitaire- en laanbomen, 19 hectare moeras(bos), 3.000 stuks terreinmeubilair, 116 bruggen (waarvan 67 van de Amsterdamse-Schoolarchitect Piet Kramer), 200 km fiets- wandel- en ruiterpaden, 200.000 bomen, 2 kinderbaden en 7 kiosken met openbare toiletten.

Bezoekers
Het Bos wordt jaarlijks 6 miljoen keer bezocht (tellingen 2009-2010)
Bezoekers: 42% uit Amsterdam, 26% uit Amstelveen, 7% uit de regio, 25% van elders (Bezoekersenquête Amsterdamse Bos, OiS, 2015)
Waardering van het Amsterdamse Bos door bezoekers = 8,3

Commented [5.1.2.e]: Let op…Tellingen 2015: 5,7 miljoen bezoeken (daling van 5% tov 2010). Maar in de praktijk ervaren we de laatste jaren een toename.

Sport
- Sportpark met hockey, voetbal, tennis en cricket (in totaal circa 8.500 leden)
- Wagener Stadion met jaarlijkse diverse evenementen.
- Bosbaan met jaarlijks circa 30 evenementen (voornamelijk roeien)
- Tenniscomplex Amstelpark met SPA Sporthotel
- Joggen, fietsen, kanoën, paardrijden, vissen, klimmen, schaatsen, voetbal enz.
- Trimbaan, veldloopparkoers, hardlooproutes, halve marathon.

Leer- en werkomgeving
- 100 stageplaatsen voor leerlingen in het Voortgezet Onderwijs (is dat nog steeds zo?)
- Leerstages MBO-HBO snuffelstages, projecten re-integratie en Taakgestraften.

Evenementen
Ruim 300 evenementen per jaar, waaronder Sky Radio Run, Cherry Blossom

Festival, voorstellingen Amsterdamse Bostheater, KIKA run, Dekmantel festival, Vunzige Deuntjes en Once in the Blue Moon.

Educatieve publieksactiviteiten
De Boswinkel met natuur-educatieve activiteiten en tentoonstellingen, Geitenboerderij/ kaasmakerij, Heemtuin Vogeleiland

Natuur (check: 5.1.2.e Inmiddels anders info?)
• Een groot bos op kleibodem, zeldzaam in Nederland.
• Onder meer eekhoorn, de raaf, bunzing, ijsvogel, bruine kiekendief, vos en kleine bonte specht.
• Begrazing door Schotse hooglanders
• De bijzondere vegetaties van de oeverlanden o.a. rietorchis, welriekende nachtorchis en ronde zonnedauw.
• Belangrijk leefgebied voor de ringslang. Jaarlijks 1000 uitgekomen ringslangeieren.

Ondernemers
Een klimpark, biologische geitenboerderij, kanoverhuur, openluchttheater, maneges, veerponten, spa, camping en diverse horeca.

Kunst en cultuur
Theatervoorstellingen, beelden en culturele manifestaties. ~~diverse tentoonstellingen.~~

~~Duurzaamheid~~
~~- Longen van de stad, gegevens CO_2 etc~~

Commented [5.1.2.e]: Staat al in 'succes'stukje

2.2. Positie Amsterdamse Bos in de stad

(zie ring van 5.1.2.e raakvlakken beleidsthema's)
In de structuurvisie van Amsterdam 2040 wordt het Amsterdamse Bos ondanks de concurrentie van de andere scheggen, nog altijd bestempeld als de belangrijkste recreatieve bestemming van Amsterdammers. Ook de eerste resultaten van het Groot Groen Onderzoek bevestigen deze positie van het Bos. In de groeiende metropool wordt het Amsterdamse Bos steeds meer een centraal stadsbos en de betekenis zal naar verwachting steeds meer toenemen. Zowel maatschappelijk, economisch en als onderdeel van het groen- en natuurnetwerk.

Hier is meer uitleg nodig; wat zijn onderwerpen MRA en hoe raken ze concreet het Bos : 5.1.2.e)

Dit wordt onderstreept door de ontwikkeling van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). De MRA heeft een veelomvattende agenda van … tot … . Het Bos is onderdeel van het 'metropolitane landschap' en is gelegen in, wat nu de 'Westeinderscheg" heet (van Westeinderplassen tot en met het Nieuwe Meer en verder de stad in). Dit metropolitane landschap kan gezien worden als drager van de grote ruimtelijke uitdagingen van deze tijd zoals klimaatverandering maar ook mobiliteit of de behoefte aan meer recreatie; die recreatiebehoefte kan ten zuiden van het Bos (grenzend aan het Schinkelbos) een invulling krijgen (Bovenlanden, waterrecreatie).
Dit stelt op haar beurt weer eisen aan de bereikbaarheid van dit gebied, vooral voor langzaam verkeer (fietscorridors) maar ook voor parkeerfaciliteiten rond Bos, zeker als de groei van het aantal woning wordt meegenomen (zie kaartje hierboven) met de verwachtte groei bezoekers.

Het Amsterdamse Bos biedt dan ook een belangrijke waarde voor de samenleving. Die waarde zit 'm enerzijds in de intrinsieke natuurwaarde die is ontstaan in de 85 jaar dat het Bos bestaat. Maar deze intrinsieke waarde wordt ook gezien als een belangrijke vestigingsvoorwaaarde voor bewoners en bedrijven; zowel op provinciaal als gemeentelijk niveau.

Aan de andere kant hangt de waarde van het Bos ook sterk samen met het rendement van alle maatschappelijke functies binnen de 1000 ha van het Bos. De kwaliteiten en de maatschappelijke functies van het Amsterdamse Bos zijn niet los te zien van de plek die het Bos inneemt in de omgeving. Die omgeving verandert voortdurend. Meer wensen en behoeften uit de samenleving leiden tot meer en andere functies. Recreatie is sinds de aanleg van het Bos niet alleen diverser geworden, ook de aard van de recreatie is veranderd. Zo is recreatie meer dan ooit verweven met het leven van alledag en neemt het aantal vrijetijdsactiviteiten met een maatschappelijk doel en karakter explosief toe: activiteiten om kinderen meer te laten bewegen, activiteiten in het kader van de dagbesteding van ouderen, de groeiende behoefte van groen om de mens heen, een plek om tot rust te komen in het toenemende hectische bestaan in de stad etcetera. Daarmee is recreatie steeds meer een integraal onderdeel van de stad en het stedelijk leven.

Er wordt in de gemeente Amsterdam, de gemeente Amstelveen en in de regio (provincie en MRA *staat hierboven al* 5.1.2.e) een breed palet aan beleidsdocumenten opgesteld die het Bos raken. De thema's beschermen, bereikbaar&bekend en Benutten&Ontwikkelen zijn hierbij steeds aan de orde. (Een compleet overzicht daarvan is opgenomen in bijlage 2). Ik vind dit nog te mager. Ik zou hier graag een intelligente samenvatting zien van de meest relevante ontwikkelingen uit de beleidsdocumenten en ontwikkelingen bijv groenvisie, omgevingsvisie (wat er al bekend is), zuidas, noordelijke oeverlanden, recreatieschappen, van de provincie en van Amstelveen en van de andere groengebieden etc etc. Het Bos staat niet op zichzelf; als dit goed wordt geanalyseerd heb je ook direct. 5.1.2.e graag aanvullen met korte samenvattingen van de verschillende visies

OOK MEENEMEN: 5.1.2.e

De waarde van echte natuur (biodiversiteit), draagt bij aantrekkelijk vestigingsklimaat, expats, economische waarde bos voor de stad, marketing metropool Amsterdam (alles de stad uit: Bos draagt bij aan de spreiding van drukte), kansen en bedreigingen! Duurzaamheidsagenda , sport (gezondheid), onderwijs (educatie) etc.

Een belangrijk thema van dit Bosplan is beschermen. Beschermen gaat over waarderen. Een deel van de waarde is wettelijk vastgelegd en een aantal overheden hebben iets te zeggen over het Bos. *Landelijk* heeft het Bos te maken met de wet Natuurbescherming. Planten en dieren zijn beschermd maar ook gebieden. Daarom wordt er in het Bos altijd quick-scans of ecologische onderzoeken gedaan als er herontwikkeling aan de orde is zoals bij de ontwikkellocaties (zie verder)

Ook De *Provincie Noord-Holland* (PNH) heeft een belangrijke verantwoordelijkheid voor de natuur. In het recente programakkoord stelt de Provincie o.a. dat zij de biodiversiteit wil vergroten en een landschapsfonds wil instellen. (actiepunt landschapsfonds?)
De taak van de Provincie in de ruimtelijke ordening is cruciaal. Het Bos is een natuurgebied en is onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland overigens zonder het festivalterrein en de bebouwing. De specifieke natuurtypen binnen het Amsterdamse Bos zijn vastgelegd door de Provincie. Voor elk natuurtype gelden een aantal 'Wezenlijke Kernmerken en Waarden (WKW)' . Het Bos is gekenmerkt als 'kleinschalig waterrijk bos- en parklandschap met recreatief gebruik' met daarin natuurwaarden variërend van 'kruidig en faunarijk grasland' tot een 'parkbos en natuurbos' (zie bijlage voor kaart).

Voor de ontwikkellocaties (zie p…..) zijn natuurlijk de wettelijke kaders bepalend. Niet elke weide met gras in het Bos is overigens kruidig grasland; de 'vrije speelvelden' zijn bedacht en aangelegd vanuit het oogpunt van recreatie en worden ook zo beheerd (kort gemaaid). Niet elke typering van de Provincie is dus toepasbaar.

Gemeente Amsterdam:

- Collegeakkoord (5.1,2,e)

Alle overheden werken aan een 'Omgevingsvisie' ; een lange termijn strategie voor de ontwikkeling en inrichting van de openbare ruimte binnen een gemeente. In Amsterdam is dit proces volop gaande en het Bosplan dient ook als input voor de omgevingsvisie (*kan ik dat zo stellen?)*
In juli 2019 is de Amsterdamse Landschapsvisie vastgesteld. Uitgangspunten van de landschapsvisie zijn respect voor flora en fauna, cultuurhistorie en duurzaamheid. En er worden onderwerpen voor een samenhangend programma geformuleerd met acties gericht op recreatie, klimaat, ontwikkeling en financiering en de Amsterdamse voedselstrategie.

Een ander belangrijk proces dat is gestart in het opstellen van de Groenvisie Amsterdam. Ook hier is het startpunt dat de groei van de stad mar ook het klimaat vraagt om een nieuwe visie op het groen. Het Amsterdamse Bos vormt een belangrijk onderdeel van de groenvisie; het is het gebeid om de spreiding van het bezoek en het vraagstuk van goed onderhoud en kwaliteit met een groeiend bezoek in de praktijk te gaan brengen. Dit onderstreept het belang van positionering en bereikbaarheid waardoor meer mensen het Bos weten te vinden en beschermen en benutten.

Van belang zijn ook de ontwikkelingen ten noorden van het Nieuwe Meer (kop van de "Bosscheg" scheggenvisie, maar onderdeel van het project ZWASH (ZuidWest Amsterdam, Schiphol, Hoofddorp). Het Bos staat voor een samenhangende ontwikkeling van het gehele Nieuwe Meer.
Elke windrichting krijgt een iets andere inkleuring:
Zuid (Amsterdamse Bos); recreatie (amsteldeks, zwemfaciliteiten, aanlegplaatsenm) en natuurbescherming.
Noord: grootstedelijke groenvoorziening en (buiten)sport
Oost: (Zuidas/project Verdi): waterrecreatie
West: (landtong) ateliers, cultuur
En vanzelfsprekend de infrastructuur; het pontje liefst elke dag en het rondje Nieuwe Meer
(Bovenstaande is mijn mening; we moeten hier m.i. een positie innemen)

Gemeente Amstelveen
(Collegeakkoord (5.1,2,e)
De bestemmingsplannen die van toepassing zijn in het Bos dienen in overeenstemming te zijn met de wezenlijke kenmerken. In het Bos gaat het dan in de eerste plaats om die van de gemeente *Amstelveen* met als vastgelegde hoofdbestemming natuur en recreatie, met uitzondering van festivalterreinen en bebouwing. (overgang naar raakvlakken)

VERHAAL MET RAAKVLAKKEN MET ANDERE PROGRAMMAS (lees: geld vrijmaken ☺)

2.2.1raakvlakken beleid Amsterdam en Amstelveen, samenwerking, overeenkomsten en verschillen, bijzondere positie, gebruik door amstelveners (achtertuin), op 80% amstelveens grondgebied, eigendom van Amsterdam, samen staan we voor de uitdaging Bos leefbaar en aantrekkelijk te houden.

- Publiekrechterlijk; festivals, vergunningtrajecten
- Bereikbaarheid / infrastructuur / onderhoud paden
- Programma Zuidelijk deel (horeca) inclusief Poel (water / zwemrecreatie)
- Ontwikkellocaties
- Toerismebeleid/accomodatienota

En: hoe gaan we in de toekomst de samenwerking met Amstelveen vormgeven; in een langdurige samenwerking overeenkomst? Hoe gaan we dit verwerken in het plan (beschrijven dat die wens er is, samen zorgen voor het Bos oid)

2.2.2 - dit zijn wij: kernwaarden, organisatie en integrale werkwijze (ook focus op leren en werken/ vrijwilligers), ontwikkelen in participatie met bezoekers, belangrijkste samenwerkingspartners in een kader (niet overal benoemen, maar is kernwaarde), integraal binnen stadswerken, hoe wordt er in Amsterdam gewerkt (assetmanagement) hoe haken we daarbij aan, deuren open en meer richten op samenwerking en schaalvoordeel behalen. Binnen de grenzen van het mogelijke, moet ook wendbaar en snel kunnen blijven acteren.

Organisatie ingericht op beheer, kleine staf,
dienstverlening, mooi, soms doorgeschoten (kostenbewust meenemen naar toekomst)
marketingstrategie/ en marketingmix prijs, promotie, product, plaats en personeel,
bosraad.MARISKA

2.3. Bos in de omgeving

Fysiek: 5.1.2.e ?/ 5.1.2,e kunnen jullie hier samen mee aan de slag? Korte beschrijving van de belangrijkste projecten en ontwikkelingen om ons heen en wat daarvan op een kaart moet komen?(samenwerking Amstelveen!) ontwikkelingen in de stad, zuidas, fiets- en wandelroute sportas (aansluiting entree's), verdi, kansen aansluiten noordelijke oeverlanden, haarlemmermeer golfterrein vergroten bos, zuidkant aansluiten aalsmeer kassengebied, MRA, aansluiting gebiedsplannen, groene loper (spreiding toerisme) aansluiting beleid Amstelveen etc.
GOEDE KAART ERBIJ VAN ALLE VAN INVLOED ZIJNDE ONTWIKKELINGEN
kaart RNH??beschrijven van de kansen die er zijn met TBO-d (en dan meenemen naar de ambitie agenda, om dat verder uit te werken)

Fiets- en wandelroute Sportas: is een belangrijke regionale fietsverbinding tussen Amsterdam, het Amsterdamse Bos en Amstelveen en verbindt de sportvoorzieningen langs de route. Uitgangspunt is een duidelijke, directe, veilige en gemengde route voor fietsers, hardlopers en wandelaars die geschikt is voor het stijgend aantal gebruikers. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de ambities voor meer ruimte voor leven en spelen op straat, autoluw, het verbeteren van de luchtkwaliteit en het bereikbaar houden van Amsterdam voor iedereen, op een duurzame wijze. De route biedt daarnaast kansen om de entrees van het Amsterdamse Bos te verbeteren en beter aan te sluiten op de omgeving.

2.4 Het Bos en gebruik

Bosplan: Analyse bezoekers
Juli 2019

Bezoek algemeen
Het Amsterdamse Bos telt op jaarbasis circa zes miljoen bezoeken (in 1987 was dit nog vier miljoen). Voor Amsterdammers is het Bos het belangrijkste recreatiegebied in de omgeving (bron: Grote Groenonderzoek). Gemiddeld komen bezoekers 2,5 keer per week en een gemiddeld bezoek duurt ruim anderhalf uur. Het Bos trekt steeds meer niet-Amsterdammers aan. Waar in de jaren '50 en '60 nog 90% uit Amsterdam kwam, is dat aandeel door de jaren heen fors lager geworden. Nu komt vier op de tien bezoekers uit Amsterdam, een kwart uit Amstelveen en de overige een derde uit de regio of elders. De verschuiving is te verklaren door de sterke groei van het aantal inwoners buiten Amsterdam in combinatie met een toegenomen automobiliteit. Vanaf de jaren '60 kwamen steeds meer bezoekers met de auto. In de afgelopen jaren is er weer een daling te zien, maar de auto/motor blijft (50%) het populairste vervoermiddel om naar het Bos te komen. Een kwart van de bezoekers komt tegenwoordig op de fiets naar het Bos en een op de vijf lopend. (met een tabel)

Bezoekdoelen
Driekwart van de bezoekers komt naar het bos om actief te zijn of gebruik te maken van een voorziening, gevolgd door het zoeken van rust. De top vijf van bezoekdoelen bestaat al jarenlang uit dezelfde activiteiten: wandelen, horeca bezoeken, fietsen, speciale voorzieningen bezoeken en genieten van de natuur. Het Grote Groenonderzoek laat zien dat het gebruik wel aan het veranderen is. Het activiteitenpatroon wordt steeds diverser, bezoekers komen niet perse meer voor één bepaalde activiteit naar het Bos. Daarnaast is er een vervlechting te zien in week- en weekendbezoek en in het gezelschap waarmee bezoekers naar het Bos komen (de ene keer alleen, de andere keer met kinderen of met vrienden).

Bezoekersprofielen
Bezoekers uit Amsterdam hebben andere bezoekdoelen dan bijvoorbeeld Amstelveners. Amsterdammers komen bijvoorbeeld voornamelijk om te sporten, bezoeken horeca, zijn in gezelschap van anderen en komen op de (brom)fiets. De bezoekfrequentie van Amsterdammers neemt af, maar bezoeken worden gemiddeld wel langer. Amstelveners komen vaker naar het Bos dan Amsterdammers, maar relatief kort (minder dan een uur) en laten de hond uit. Amstelveners komen aanzienlijk minder voor het genieten van de natuur en juist relatief veel om te sporten. Amstelveners zijn voornamelijk lopend of op de (brom)fiets. Hoe verder bezoekers van het Bos wonen, des te minder vaak zij komen. En als zij komen is dit vaker met de auto of motor. Dit geldt voornamelijk voor bezoekers uit de regio en elders, die ook relatief vaak naar het Bos komen om de hond uit te laten.

Waardering
De waardering van het Amsterdamse Bos is al tientallen jaren stabiel rond het rapportcijfer 8. Bezoekers vinden "natuur" en "recreatie en ontspanning" de belangrijkste functies van het Bos. Met name "natuur" is steeds belangrijker geworden. In 15 jaar tijd is deze functie gestegen van een 7,3 naar een 8,4. Ook op Tripadvisor wordt het Amsterdamse Bos al jaren hoog gewaardeerd. Inmiddels heeft het Bos zes jaar op rij een excellente beoordeling gekregen (minimaal 4 uit 5 sterren). In 2018 leverde dit ook een opname in de Hall of Fame op.

Bezoekers noemen ook ergernissen en wensen. Ergernissen die al jaren terug komen zijn bijvoorbeeld vliegtuiggeluidshinder, vervuiling / zwerfvuil en (loslopende) honden. Verbeterpunten / wensen die worden aangegeven zijn meer banken, meer (kwalitatieve) horeca, betere bereikbaarheid, beter beheer fietspaden en betere bewegwijzering.

Trends Amsterdam

- Prognose inwoners Amsterdam van 850.000 in 2018 naar ruim 1 miljoen in 2040
- Prognose huishoudens Amsterdam van 430.000 in 2018 naar ruim 550.000 in 2040
- Stijging toerisme: 16,9 miljoen hotelovernachtingen in Amsterdam in 2018. Prognose is dat toerisme nog wel stijgt, maar het groeitempo neemt af. Toerisme in het laagseizoen neemt toe, de gebruikelijke lichte zomerdip wordt minder en de pieken houden langer aan. Dit geldt zowel voor recreatieve, als het zakelijke toerisme. (https://intranet.amsterdam.nl/nieuws-media/concernnieuws/juni-2019/cijfers-toerisme/)
- Vergrijzing: oudere bezoekers komen relatief veel naar het Bos om horeca te bezoeken.

Trends dagrecreatie (Rabobank: https://www.rabobank.nl/bedrijven/cijfers-en-trends/horeca-en-recreatie/dagrecreatie/)

- Korte termijn: positieve ontwikkeling markt door toename consumentenbestedingen, terwijl de concurrentie groeit.
- Langere termijn: concurrentie stijgt verder, met name door het toenemende aanbod. Onderscheiden noodzakelijk om klanten te binden en aantrekkelijk te blijven voor herhaalbezoek. Dit kan door nieuwe ervaringen of verblijfsrecreatie aan te bieden.
- Consumententrends veranderen steeds sneller. Hierdoor wordt de levenscyclus van een attractie steeds korter. Dit betekent dat er steeds sneller moet worden geïnvesteerd in attracties en belevenis. Door deze veranderde consumententrends en het groeiende aanbod is de consument minder loyaal.
- Het bundelen van activiteiten/bedrijven in een Family Entertainment Center of Leisure Boulevard heeft een positief effect op de zichtbaarheid en aantallen bezoekers. Dit verbetert de concurrentiepositie.
- Dagrecreatiebedrijven zijn conjunctuurgevoelig. Dit betekent dat zij profiteren van hogere consumentenbestedingen. Bepaalde bedrijven in de branche zijn minder gevoelig voor afname van consumentenbestedingen, zoals bioscopen, bowlingbanen en binnenspeeltuinen. Deze activiteiten zijn namelijk relatief goedkoop.
- Het toenemende aantal inkomende toeristen heeft een positief effect op de dagrecreatiesector, vooral in de grensregio's en de gebieden rondom Amsterdam.

Vertaling van de trends voor het Bos: wat betekent dit voor de komende 10-15 jaar?

Gebruik neemt toe, spanningen, nodig om te sturen, waar zitten de 'hitte zones', hier moeten we al zien dat we de zoneringskaart moeten gaan aanpassen en hoe.

Bijv: Top drie klachten en top 3 wensen…..\
Word cloud maken (van de wensen en klachten van mensen?)

Kaart gebruikersintensiteit\
5.1,2,e hebben we die? Moet R&D deze aanpassen? Hoe?)\
In vorige Bosplan zat een kaart, maar moet geüpdatet worden. Bezoekerstellingen laten de drukke ingangen zien. Daarnaast in een sessie met aantal boswachters de intensiteit bepalen.

2.5 Kansen en bedreigingen

Op basis van het voorgaande: kansen en bedreigingen op een rij (ook op basis van sterkte/zwakte analyse) 5.1,2,e schrijven (Hieronder een aanzet, het is nog niet helemaal logisch om het hier neer te zetten ook omdat we ergens anders over het bv de beleidswensen van Amsterdam en Amstelveen praten)

MRA

- Voor het Bos biedt de vraag naar meer recreatie binnen de MRA een kans; in de komende periode zal dit zijn beslag moeten krijgen in een samenwerking met partners om te komen tot een versterking van de Westeinderscheg. Bereikbaarheid is daarbij een voorwaarde. Hiervoor zullen met name goede fietsroutes door het Bos moeten worden gerealiseerd.

Provincie Noord Holland

- Het Bos blijft haar NNN status koesteren. Maar Natuur, Natuurboszones en Parkboszones blijven gehandhaafd maar voorop staat het doel n.l. (bio)diversiteit handhaven of versterken en aantrekkelijkheid waarborgen. (zie principes). De indeling van alle speelvelden als kruidig grasland is echter onwerkbaar.
- Het Landschapsfonds biedt wellicht mogelijkheden de Westeinderscheg nader te ontwikkelen.
- Nieuwe regelgeving van b.v. de Ringvaart volgen (check)

Rijnland en AGenV

- Zwemwater en baggeren: de hoogheemraadschappen zijn primair verantwoordelijk voor de waterkwaliteit. Er wordt samengewerkt om de verbetering van de waterkwaliteit in de Poel en het Nieuwe Meer en eventuele andere plekken in het Bos te verhogen.
- De verdroging en vernatting van het Bos wordt in samenwerking met het hoogheemraadschap geagendeerd *(?? Check* 5.1,2,e)

Vervoersregio Amsterdam

- VRA stelt het beleid t.a.v. de hoofdstructuur fiets vast en levert bijdragen voor de realisering van deze infrastructuur. Het Bos heeft als ambitie om goed en snel bereikbaar te zijn vanuit de stad en regio. Samenwerking met de VRA wordt gezocht om een route door en langs het Bos (NZ: hoofdentree – Schinkelbos en OW: langs Colijnweg) te realiseren.

(Onderstaande 'stakeholders' moeten m.i. eerst ergens anders 'geintroduceerd' worden)

Sport en sportorganisaties

- Georganiseerd: groei clubs, intensivering 'ruige' vrije tijdbesteding (tendens)
- Ongeorganiseerd: groei sportfunctie
- Grenzen in zicht. Spanning andere gebruikers

Consequenties / kansen voor Bos:

- Participatie / ambassadeurs, verbreden draagvlak
- Nieuwe aanbieders faciliteren maar ook reguleren en limiteren, beprijzing.

Ondernemers

- Bestaand: horecawensen, ruimteclaims, functieverbreding
- Nieuw: ruimteclaim, vaak horecawensen

Consequenties / kansen voor Bos:

- Regie, voorspelbaar en betrouwbaar; gericht kansen bieden en kaders stellen
- Balans natuur en sociaal/vrijetijdsbesteding; ontwikkellocaties invullen

Natuurorganisaties

- Groei wandelclubs, vogelaars, jongeren

Consequenties / kansen voor Bos:

- Natuurwaarden/biodiversiteit vertalen in uitnodigend beleid
- Vrienden als partner, moeten uit het dal!

Kunst en cultuurinstellingen
- Openluchttheater
- Individuele beeldhouwers

Consequenties / kansen voor Bos:
- Consistent nieuwe kunstvisie implementeren incl. samenwerking stadscuratorium

Maatschappij en samenleving

Participatiesamenleving
- Vrijwilligers
- Afstand tot de arbeidsmarkt

Consequenties / kansen voor Bos:
- Intensivering en verdieping vrijwilligersbeleid
- Boswerk; groei

Leisure
- Vergijzing maar wel vitaal ouderen
- Kunst en cultuurbezoek

Consequenties / kansen voor Bos:
- Horeca, rustpunten, toiletten

3. Doelen, principes en ambities

Het doel van het Bosplan is in een veranderde omgeving zorgen voor een toekomstbestendige balans tussen natuur en vrijetijdsbesteding met ruimte voor nieuwe ontwikkelingen. Randvoorwaarden daarbij zijn samenwerking met stakeholders, een veilig bos met diverse faciliteiten.

De uitdagingen voor het Bos zijn samen te vatten in drie hoofdthema's: Beschermen, Bereikbaar&bekend en Benutten&ontwikkelen.

Globaal beschrijven, inleiding, met praatplaat van Beaumont?

3.1Beschermen

Onder het thema beschermen wordt verkend op welke manieren het Bos het best de waarde voor de stad kan behouden; hoe zorgen we ervoor dat het monumentale ontwerp in tact blijft en op welke manier natuur en recreatie in balans kunnen blijven.

PRINCIPES

-De buitengrenzen van het Amsterdamse Bos blijven minimaal bestaan.

Bos van de stad (beschermen natuur/ vrijetijdsbesteding, grenzen blijven hard/ geen geknabbel meer na verbreding A9/ extra parkeerplaatsen sportpark, geen woningbouw en nieuwe sportparklocaties). Bos blijft vooral Bos. ---Sportas? –

Duidelijke grenzen moeten voorkomen dat aantasting van de randen door stedelijke activiteiten plaatsvindt.

De bosgrenzen op een rijtje:

- Oost: hier bestaat de grens bijna helemaal uit stedelijke (woon)bebouwing. De oostgrens moet zo hard mogelijk zijn om te voorkomen dat de stad het bos 'binnensluipt', maar ook omdat een scherpe grens met duidelijke bos-entrees bij bosbezoekers het gevoel versterkt dat men de stad uit is.
- Noord: de grenzen van de groene zoomgebieden ten noorden van het Amsterdamse Bos zijn aanzienlijk minder hard. Uitbreiding van de Zuid-as langs de A4 is hier niet denkbeeldig en betekent een verklleining van de groenstructuur als geheel. In recreatief en landschappelijk opzicht is een groene noordzijde voor het Amsterdamse Bos van groot belang. Een flinke groene zoom langs het hele Nieuwe Meer is daarom noodzakelijk. Het Amsterdamse Bos moet met deze zoomgebieden nadrukkelijker relaties leggen: fysieke verbindingen om de bereikbaarheid van het Bos te verbeteren, maar ook landschappelijke (groene horizon), en recreatieve relaties ('rondje Nieuwe Meer').
- West: de Ringvaart vormt de natuurlijke westgrens die groen moet blijven.
- Zuid: de Bosrandweg. Om de groene relatie met de zuidelijke polders te behouden dient deze grens een open karakter te hebben.

Aantasting van de omvang van het Bos komt echter niet alleen van buitenaf. Ook een toename van de bebouwing in het Bos kan als zodanig worden beschouwd. Nieuwe bebouwing wordt alleen toegestaan als dit een voor de recreant waardevolle aanvulling betekent voor het voorzieningenpakket van het Bos. Verlichting in het Bos maakt eveneens inbreuk op de omvang van het Bos. Het feit dat het in het Bos nog echt donker kan worden is een bijzondere en voor de regio zeldzame kwaliteit. Alleen utilitaire hoofdfietsroutes vast en tijdelijk bij uitstroom evenementen voorzien van verlichting.

Als om zwaarwegende overwegingen toch terreinen aan het Bos moeten worden onttrokken, moet de aantasting worden gecompenseerd. Bij voorkeur door een kwalitatief en kwantitatief vergelijkbare uitbreiding van het Bos op een andere plek. Waar dat niet mogelijk is moet kwalitatieve compensatie worden geboden binnen of grenzend aan het Bos. Indien het evenwicht tussen de functies van het Bos wordt verstoord moet die met compenserende maatregelen worden hersteld. De besluitvorming over compensatie wordt zoveel mogelijk gekoppeld aan besluitvorming over het aantastende werk.

<u>-Het landschappelijke en cultuurhistorische ontwerp is de basis.</u>

Het ontwerp van het Bos stamt uit de jaren dertig van de vorige eeuw. Belangrijk is de verschuiving in de jaren 90 naar een meer natuurlijk en ecologisch beheersysteem, passend bij die tijd. Dit leverde onder meer natuurbos en parkbos op, waarbij in natuurbos geprobeerd wordt om te komen tot de min of meer natuurlijke staat van een bos, overigens niet zonder inspanningen vanuit onderhoud en beheer. In de provinciale regelgeving zijn een aantal van deze waarden vastgelegd (in de zogeheten kernkwaliteiten en waarderingskaders). Soms staat dit op gespannen voet met gebruik en historie.

Prachtig ontwerp, monumentaal, moeten we goed voor zorgen, in stand houden (tenzij er met instemming van politiek van afgeweken moet worden).

-De natuurwaarde blijft minimaal gelijk.
Rijk Bos, bijzonder onder de rook van Schiphol: gaat goed met de ecologische waarden, moeten we beschermen; ecologie altijd meegenomen bij ontwikkelingen. We stellen een O punt op (wanneer is dat? Nu? Of vanaf het begin dat we zijn gaan tellen), beschrijving van de huidige situatie, met de 'markers, welke soorten geven aan hoe het met de biodiversiteit gesteld is (wat we nu hebben),
Met de kanttekening dat we hiervoor afhankelijk zijn van wat er in de omgeving gebeurd, maar wij doen ons best en houden rekening in de activiteiten die we dien dat net zo blijft (of nemen elders maatregelen), bijv bij weghalen van de teil (vleermuizen) zorgen we dat we vleermuis kasten ophangen etc. 5.1,2,e kun jij hier een tekst voor maken?

-Natuur en recreatie zijn in balans.
Duidelijke kleuring in het Bos, activiteitenzones, parkbos en natuurbos/zone aanhouden? Wanneer is deze balans er? Kan 5.1,2,e hier een eerste tekst voor schrijven?

AMBITIES
-Basis structureel op orde (volgens NEN/landelijke normen en financieel).
Niet goed gezorgd voor het Bos, veel achterstalligheid opgetreden, komende jaren deze achterstand inlopen. In 2019 gestart met inhaalslag. VJN en programma stadsbehoud. 5 jaar op orde. Daarna op peil houden van onderhoud, naar schatting structureel te kort van 1,3 miljoen (uitleg), waterkwaliteit. Geen structurele claim voor de stad. Verdienmodellen, gebruiker betaald, structurele bijdrage omliggende gemeenten.

-De gevolgen van klimaatveranderingen, plagen en ziekten bestrijden we proactief.
Hoe gaan we dat doen? En kost geld (naar financiele paragraaf), kunnen we dit inschatten? 5.1,2,e 512e kun jij hier een eerste tekst voor schrijven?

BLOK met risico's
Uitgangspunten onder druk: eikenprocessierups, essentaksterfte, ouderdom bomen, verdroging/ vernatting, waterplanten in watergangen > gevolgen voor recreatie, budget en voorzieningen

-Oorspronkelijk ontwerp versterken.
Waar kunnen we dat doen? Ontwerp ten koste van natuur? Zichtlijnen, renovatie theater etc.
In de afgelopen jaren zijn er een aantal cultuurhistorische aspecten verdwenen of onder druk komen te staan, bijvoorbeeld een aantal zichtlijnen, scherpe afscheidingen tussen open en dicht (bosrand – grasland), laanbeplanting maar ook soortenrijkdom / biodiversiteit die in het oorspronkelijke ontwerp uitdrukkelijk werden nagestreefd (arboreta e.d).
Ook zien we een verrijking van de biodiversiteit opgetreden als gevolg van de aanleg van ecologische verbindingszonen e.d

-Verhogen natuurwaarden.
Vleermuizen, corridors etc en wat nog meer?
Ecologische kansen benutten
Welke soorten willen we gaan monitoren en hoe gaan we dat doen?

Afspraak maken dat als er groei komt (door ontwikkelingen voor recreatieo er altijd minimaal iets terug voor in de plaats komt (bijv slopen van locatie de Teijl: dan vleermuiskasten. Extra horeca (belastende locatie): dan ergens andere toevoegingen aan het Bos
Wat gaat dat kosten?

-Zonering van gebruik met ruim baan voor rust en natuur. (De nieuwe zoneringskaart) 5.1,2,e
Wat worden hier precies de verschillen?
In ieder geval een keuze maken voor een gebied (Activiteiten, park- of natuurbos).
Het Bos is een Ecologische Verbindingszone in het Natuur Netwerk Noord-Holland. Geen woongebied. Uitsterfbeleid.

3.2 Bereikbaar en bekend

PRINCIPES
Het Bos is voor iedereen goed bereikbaar (ook tijdens evenementen).
Te allen tijden moet iedereen goed kunnen recreëren in het Bos

Veiligheid voor bezoekers staat voorop.

Het Bos is voor iedereen gratis, behalve voor specifieke voorzieningen.
Groen moet altijd voor iedereen gratis toegankelijk blijven

De bewegwijzering in het Bos is op orde.
Makkelijk en snel alles vinden in het Bos, kaarten etc

De veelzijdigheid van het Bos is goed bekend in Amsterdam, Amstelveen en regio.

AMBITIES
Snel naar- en de randen van het Bos, langzaam in het Bos.

Een goede bereikbaarheid is belangrijk voor het functioneren van het Amsterdamse Bos. Daarom is het voor het Bos van belang om slim in te spelen op de ruimtelijke ontwikkelingen in de directe omgeving van het Bos en op die manier de kwaliteit, de bereikbaarheid en de toegankelijkheid van het Bos te vergroten.
De bereikbaarheid van het Bos verschilt per vervoermiddel. Tot voor kort lag het primaat vooral bij de auto. Langzamerhand zien we een verandering richting fietsen enwordt er nagedacht en geëxperimenteerd met andere vormen van vervoer. Nu de auto een steeds minder grote rol krijgt in de bereikbaarheid in de stad en daarmee ook naar het Bos, wordt het belang van goede ov- verbindingen steeds belangrijker. Ook het ontsluiten van het Bos met het westelijk deel van de stad is een lang gekoestrde wens. Alle ingrepen en maatregelen die vallen onder dit thema vergen het nauwgezet toepassen van de vier principes van dit document. Immers, aanpassingen in infrastinfrastructuur en autogebruik brengen gemoederen makkelijk in beweging. Het is dus zaak om iedereen in een vroeg stadium bij de planvorming te betrekken. Ook is het een onderwerp waarin het Bos bij uitstek haar facilliterende rol kan pakken als spin in het web tussen alle verschillende belangen. Daarnaast biedt het verder invoeren van het parkeerinstrument een goede mogelijkheid om het verdienvermogen van het Bos te vergroten.

De gemeente Amsterdam zet in op minder autoverkeer. Dat zal ook zijn consequenties hebben in het Bos. Dat betekent dat de behoefte aan meer en betere verbindingen met andere vervoersmiddelen toeneemt, in de eerste plaats de fiets. Niet alleen in het Bos

maar ook naar het Bos toe en door het Bos naar andere bestemmingen. Zo zou het werkverkeer naar Schiphol Oost gediend zijn met een snelfietsroute langs het Bos en ook verbetering van de verbinding naar Amstelveen is al enige tijd een wens. Ontwikkelingen aan de Zuidkant van het Bos (natuurgebied de Bovenlanden, Westeinderplassen) zou gediend zijn met betere fietsverbindingen.
De (fiets-)verbinding tussen het Bos en Nieuw-West kent tekortkomingen. Er is sprake van een pontverbinding maar slechts in het seizoen en gedurende het weekend. Het 'rondje Nieuwe Meer' zou in zijn optimale vorm een vaste oeverbinding moeten inhouden.

Sowieso is de fiets een steeds belangrijker vervoermiddel voor stad en regio. Niet alleen de klassieke fiets maar denk ook aan (gemotoriseerde) bakfietesen, e-bikes, en speedpedelecs.
Om de behoefte aan alternatieven te stimuleren wil het Bos zich openstellen voor experimenten met zelfrijdend vervoer. Ook voor de snelle wissel van vervoermiddel (van auto naar fiets van ov naar fiets enz). kunnen hubs interessant zijn.

Mountainbikeroutes zijn er in het Bos tot nu toe niet. Mountainbiken (ATB) heeft een vergaande impact op het landschap (hindernissen, schansen e.d.) en moet gezien worden als een (top-)sportvoorziening . In de omgeving van Amsterdam zijn speciale routes met dit doel. In het Bos is het niet gewenst ook gezien de al eerder genoemde spanning tussen gebruikersgroepen.

<u>Entrees: verbindingen met de omliggende stad, zichtbaarheid van het bos (herkenbare OV-haltes, HUBS).</u>

Entrees: verbindingen met de stad, zichtbaarheid van het Bos
De hoofdentrees van het Amsterdamse Bos bij de Bosbaan en camping het Amsterdamse Bos kenmerken zich op dit moment meer als overgangsgebieden dan als markante en uitnodigende entrees. Dat doet geen recht aan het monumentale Stadsbos dat het Amsterdamse Bos is. Als Stadsbos van de Toekomst wil het Bos de ruimtelijke ingrepen en -plannen in de directe omgeving van het Amsterdamse Bos aangrijpen om de allure van de entreegebieden en de toegankelijkheid en bereikbaarheid van het Amsterdamse Bos te verbeteren.

Maatregelen:

1. Entrees vergroenen, om zo het Bos meer de stad in te trekken en duidelijker te markeren
2. Schrijf een ontwerpwedstrijd uit voor de hoofdentree bij de Bosbaan
3. Houd ontwikkelingen tegen die de ambities om de entrees te vergroenen frustreren.

<u>Paden in het Bos: functioneel en toegankelijk</u>.
Welke blijven en welke gaan weg? Weten we dat al? 5.1.2,e een kaart?
Sessie om dat met elkaar te bepalen!! (Boswachters/beheer en onderhoud)

<u>De herkenbaarheid vergroten door een sterke Bosstijl en ruime mix aan communicatiekanalen.</u>
Voor iedereen helder, aansprekend en vindbaar.

3.3 Benutten en ontwikkelen

PRINCIPES
-Het aanbod van voorzieningen en activiteiten kent een grote diversiteit en sluit aan bij de behoefte van de bezoekers.
-Bezoekers kunnen op een veilige manier, naast elkaar gebruik maken van het Bos.
-Er is een goede balans tussen natuur, rust en activiteiten: nieuwe initiatieven passen binnen de -zonering.
-Natuureducatie in het Bos heeft een prominente plek in de omgeving.

AMBITIES
-We zetten in op een bloeiende ondernemersvereniging.
Krachten bundelen, een stijl, teruggeven aan het Bos

-Er is ruimte voor nieuwe voorzieningen, deze worden in participatie ontwikkeld en door de gebruiker mede bepaald.

- mist hier evenementen?
  - Aanpassing / verdieping festivalbeleid
  -

-Er wordt een vernieuwend eigentijds programma ontwikkeld voor natuureducatie voor alle leeftijden.

-Samen met de bezoekers en ondernemers komen we tot spelregels voor het gebruik van het Bos.
We zoeken naar (alternatieve) financieringsbronnen om het Bos duurzaam in stand te houden.

Cultuurwaardenkaart
Natuur en ecologie (vooral thema beschermen, maar ook benutten, verbinden/ positie) _ Vooral intern en expertmeeting
Biodiversiteit. Natuurdoelen halen onder druk van recreatie en onder gebruik. Hier ook koppeling natuureducatie en spanningsveld cultuurhistorisch ontwerp.

FYSIEK

3.3. Bereikbaarheid (= thema bereikbaarheid) _ Vooral expertmeeting!
Terugdringen autoverkeer, bevorderen lopen , fietsen en OV,korte termijn recreatief vervoer over water, fysieke verbindingen (bruggen), sportas en noordoever. Ontwikkeling Noordoever, metrohalte, gratis fietsen (hubs), geen uitbreiding parkeerplaatsen, betaald parkeren (drempel autobezoekers), betalen voor tijdelijke parkeerplaatsen (sport)evenementen

Ontsluiten door marketingcommunicatie
UITGANGSPUNTEN Naamsbekendheid, ontwikkelen identiteit en imago, kernwaarden

Digitale bereikbaarheid
Internet en alle toepassingen die daaruit volgen bepalen steeds meer de mogelijkheden van de stad om aansluiting te vinden bij innovatieve kansen. Dit geldt ook voor het Bos. Verdere digitalisering en robotisering staan op het punt van doorbreken. Wil het Bos hierop kunnen inspelen dan zal de digitale bereikbaarheid van het Bos een upgrade nodig

hebben. Het Bos is op sommige plekken niet digitaal ontsloten. Of dit via Wifi of andere digitale netwerken mogelijk is, bepaalt voor een groot deel het kunnen toepassen van innovatieve mogelijkheden, zoals betaald parkeren, nieuwe vormen van vervoer, monitoring en handhaving, verlichting enz. De mogelijkheden van aanleg van glasvezel in het Bos wordt op dit moment onderzocht.

Maatregelen:

1. Met partners een digitale bereikbaarheidsagenda opstellen; een kosten-batenanalyse vormt hiervan de kern
2. Zoek verbinding met de creatieve/data specialisten in de stad (CTO)
3. Benut de kennis en kunde van het (nog op te richten) BosRaad (zie ambitie 11).

4. Benutten en ontwikkelen

in ons bos kan het

Uitgangspunten
Het aanbod van voorzieningen en activiteiten kent een grote diversiteit en sluit aan bij de behoefte van de Amsterdammer en Amstelvener.
Het groen blijft voor iedereen gratis toegankelijk, maar voor de activiteiten en voorzieningen wordt marktconform betaald.
Het bos is veilig voor alle gebruikers.
Er is een goede balans tussen rust en vrijetijdsbesteding: nieuwe initiatieven moeten passen binnen de zonering (zie hoofdstuk....
Het Bos neemt een belangrijke plek in voor natuureducatie in de stad.

Ambities
We zetten in op een bloeiende ondernemersvereniging, waarin ondernemers en bosorganisatie samen werken voor het grotere belang voor het Bos, binnen vastgestelde kaders en criteria (zie hoofdstuk..
Nieuwe voorzieningen worden in participatie ontwikkeld, en door de gebruiker mede bepaald.
Er wordt een vernieuwend eigentijds programma ontwikkeld voor natuureducatie voor alle leeftijden.
Samen met de bezoekers komen we tot spelregels voor het gebruik van het Bos

Het Bos wil optimaal ruimte bieden aan maatschappelijke, sportieve en recreatieve activiteiten én aan ondernemerschap dat aansluit bij de gebruikers. Om dit voortvarend, constructief en innovatief vorm te geven is een nieuwe aanpak gewenst. De sleutel hiervoor ligt bij het faciliteren van, samenwerken met en ruimte bieden aan anderen door de kracht van het Bos.....

4.1 Uitgangspunten
Verder ontwikkelen van natuureducatie
Kunst en cultuur –
Ontwikkellocaties (diversiteit van aanbod)
Waterrecreatie
Etc.

4.2 ambities

Balans (vooral thema beschermen, maar ook ontwikkeling) _ PARTICIPATIE
Steeds meer conflicten, zorgen voor een uitgekiende zonering rust/ natuur-recreatie. Inzoomen onderwerpen honden, evenementen. Natuur waardenkaart, bewaken van biodiversiteit

Vrijetijdsbesteding (vooral thema benutten en ontwikkelen, maar ook raakvlakken beschermen en positionering) _ PARTICIPATIE
Toenemende drukte. Analyse huidig bezoek. Spreiding van toerisme en recreatie. MRA verwacht tot 2040 een toename van de recreatiedruk met 35% in het metropolitane landschap. Het inwonertal van Amsterdam zal stijgen……Investeren in voorzieningen in het Bos en kwaliteit behouden onder die hoge druk.
Ook innovatie. Het Bos als proeftuin. Sensoren inzetten bij sturing bezoekersstromen, onderhoud Circulaire economie, mobiliteit, klimaatbestendigheid, bewustwording in het Bos en biodiversiteit

5. Kaders
- evenementen
- (horeca) voorzieningen
- honden
- wonen
- beheer

Bij voorkeur in heldere afwegingstabel.

6.. Zoneringskaart als toetsingskader > kaart beaumont

7 Uitvoeringsagenda 2020-2024

4.1. Beschermen

- Beheervisie
- Assetwerkwijze verder implementeren: NEN Inspectie, MJOP, raming
- VJN en programma stadsbehoud
- Inzicht stijgende kosten (dit moet nu, als onderdeel van het Bosplan helder worden)
- Structureel te kort scherp in beeld, verdienmogelijkheden, structurele bijdrage (idem, als hierboven)
- Aanpak waterplanten, eikenprocessie, essentak, populieren, achterstallig onderhoud etc.
- Samenwerkingsovereenkomst Rijnland en Amstelveen - thema water en Amstelveen ook op andere onderdelen >
- Samenwerking met Amstelveen vorm geven (langdurige samenwerkingspartners)

Etc.

4.2. bereikbaar&bekend

- Honden/ huc's
- Evenementen/ dance/ Amstelveen/ Bosbaan/ Sportpark
- Rustzones, minder paden
- Heffingen voor recreatieve voorzieningen en auto's
- Ecologische verbindingszones, vastgoed wat, waar
- projectplan voor entrees maken
- Sportas

- Vervoer over water
- Studie bruggen over water
- Hubs
- Gratis fietsen
- Betaald parkeren
- Flexibele verlichting
- Uitnodigende en fietsvriendelijke entrees (auto te gast, ondergronds in entree?)
- Etc.

4.3. Benutten&ontwikkelen

- Inhaalslag paden, bruggen en voorzieningen
- Renovatie bostheater
- Uitvoering sportas
- Sensormeting bezoekerstromen
- Glasvezel naar voorzieningen
- Openbare sportvoorzieningen
- Horecavisie
- Positionering boswinkel
- Programma evenementen
- Uitwerking kunstvisie
- Ontwikkelocaties > kaartje met profielen
- Bos is voor de uilen, geen verlichting > uitsluitend in het kader van veiligheid evenementen/ evenementenlocaties tijdelijke led verlichting bespreekbaar en/ of doorgaande fietspaden hoofdnet fiets
- Bosbaan en sportpark (topsport….maar ook (geluids)overlast voor omgeving)
- Etc.

4.4 Natuur en ecologie

- Aanpak essentaksterfte
- Zonering voor onderhoud (onderscheid natuurbos, parkbos).
- Ecologische verbindingszones
- Natuurwaardenkaart, zonering
- Monitoring verder professionaliseren. Analyse SNL
- Zichtlijnen herstel
- Etc.

4.5. Duurzaamheid (niet apart, maar overkoepelend thema/ randvoorwaardelijk)

Onderstaande maatregelen in mooi ambitieplaatje of tabel (niet tekst toevoegen)

Verbeteren isolatie bestaande eigen gebouwen
Nieuwbouw cultuureiland CO_2 neutraal en duurzaam materiaalgebruik
Stroomvoorziening evenemententerreinen
Alle (tijdelijke) verlichting Led
Stimuleren ondernemers in Bos om gebouwen te isoleren; collectief inkopen zonnepanelen
Stimuleren ondernemers om gebouwen co2-neutraal of milieuvriendelijker te verwarmen

Vervangen cv installatie Botenloods/ kleedkamers voor energiezuinige installaties
Evenementenorganisaties maken in ieder geval gebruik van groene stroom (vaste stroomaansluiting LvB), 100% biodiesel of andere duurzame energiebronnen voor het produceren van het evenement
Evenementenorganisaties maken gebruik van een energiebesparend plan
Evenementenorganisaties maken gebruik van LED verlichting op en rondom het terrein
Gescheiden afvalbakken bij onszelf, ondernemers, evenementenorganisaties en verenigingen opnemen in verhuurvoorwaarden
Hergebruik organisch afval in het park. Compostering
Uitwisselen van grondstofstromen (mest, voedsel)

Aanbod voedsel bij ondernemers en evenementenorganisaties
Hergebruik hemelwater voor diverse doeleinden

Toiletten zelfreinigend doorspoelen met hemelwater (incl. openbare toiletten).
Hergebruik hout verhogen;
Ondermeer hout verwerken tot pellets voor houtkachels

Voedselbos voor bijv. clubhuizen, cultuureiland en evenementen
Oppervlaktewater gebruiken voor nieuwe aanplant (ipv drinkwater)
Evenementenorganisaties maken gebruik van duurzame materialen en faciliteiten op het terrein. Denk aan: hardcups, spoeltoiletten, milieuvriendelijk toiletpapier
Evenementenorganisaties nemen maatregelen om afval te verminderen en te scheiden
Evenementenorganisaties zorgen dat decor materialen na afloop van het evenement niet worden weggegooid maar worden hergebruikt/gerecycled

Elektrische voertuigen/vervoeren in het park; handhaven en uitbreiden Bosbus
Slimme logistiek –aan en afvoer van zaken (ook met betrekking tot evenementen)

Extra aandacht voor mobiliteit voor bezoekers Bos (terugdringen/ontmoedigen autogebruik/ invoeren betaald parkeren)
Elektrische laadpalen op alle parkeerplaatsen
Elektrische ponten Nieuwe Meer en Ringvaart

Autobewegingen in het Bos beperken, boswachters en andere medewerkers op de fiets
Beperk ontheffingen
Openbaar Vervoer: o.a. nieuwe halte A9 voor R-net

Rainproof Bos, nieuwe drainage op (speel)weiden, verbeteren goten/kolken, vervangen door wadi's
Zorgen dat bezoekers, ondernemers en (Sport)verenigingen zich bewust zijn van de duurzaamheidsopgave en hun eigen gedragskeuzes daarbinnen;

Evenementenorganisaties betrekken personen met een afstand tot de arbeidsmarkt bij het evenement
Evenementenorganisaties en ondernemers zorgen dat bezoekers de keuze hebben om verantwoorde en gezonde catering te nuttigen

Waterhappers vernieuwen/ stimuleren waterdrinken

Vergroten biodiversiteit onder meer aanleg ecologische verbindingszones Etc.

4.7 Marketingstrategie
campagnes
Marketingstrategie, welke doelgroepen richten etc., prijsbeleid,
citymarketing Amstelveen, kanalen

Bijlagen

Bijlage 1 Wet en regelgeving

Bestuurlijk en wettelijk kader
Het Amsterdamse Bos valt onder de verantwoordelijkheid van de wethouder Openbare Ruimte en Groen van de gemeente Amsterdam.

Eigendom en bestemmingsplannen
Het Amsterdamse Bos is eigendom van en in beheer bij de gemeente Amsterdam. De gemeente Amsterdam draagt de kosten, ook al ligt het Bos grotendeels op het grondgebied van de gemeente Amstelveen. Doel is uiteindelijk een strategische samenwerkingsagenda waarin cofinanciering een onderdeel gaat worden.
Amsterdam heeft privaatrechtelijke bevoegdheden, bijvoorbeeld voor het verlenen van huurcontracten en opstalrechten. Amstelveen is verantwoordelijk voor het verlenen van vergunningen, opstellen van verordeningen en (herziening van) bestemmingsplannen.
Er zijn drie bestemmingsplannen op het Amsterdamse Bos van toepassing. Bestemmingsplan Amstelveen is in 2018 onherroepelijk geworden. Het bestemmingsplan jachthavengebied (inclusief noordkant Bosbaan) is in 2016 herzien.
Bestemmingsplan Schinkelpolder (gemeente Aalsmeer) is daarnaast nog van toepassing. Er is een terughoudend beleid met betrekking tot bebouwing van het Bos. Het bestemmingsplan Amstelveen beschermt het cultuurhistorisch ontwerp van het Bos, daarnaast geeft het kaders voor evenementen in het Bos.

APV
De APV van Amsterdam behandelt het Amsterdamse Bos nauwelijks, aangezien het Bos grotendeels binnen de grenzen van de gemeente Amstelveen ligt. In de APV van Amstelveen zijn onder meer de regels over hondenuitlaatcentrales en aanlijn- en verbodsgebieden voor honden aangegeven. Het hoofd van het Amsterdamse Bos is namens B&W van de gemeente Amstelveen gemandateerd om vergunningen uit te geven aan bedrijven die beroepsmatig honden uitlaten in het Bos.

Bosbaanconvenant
Over de Bosbaanwegafsluitingen zijn afspraken met de roeibond (KNRB), vastgelegd in een convenant. Het maximum van zes zomerse weekeinden is exclusief de noodzakelijke afsluitingen van de volgweg voor incidentele grote meerdaagse evenementen, zoals een WK roeien. De Bosorganisatie en KNRB zetten in op herziening

van de afspraken.

Overeenkomsten recht van opstal, huur en erfpacht
Veel percelen en gebouwen zijn in erfpacht, in verhuur of recht van opstal uitgegeven. Hierin staan voorwaarden over bijvoorbeeld openingstijden en gebruik. De looptijden variëren van 5 jaar en langer dan 20 jaar. Een aantal overeenkomsten moeten op korte termijn worden herzien, waaronder de camping Amsterdamse Bos, openluchttheater en de kiosken.

Huurovereenkomsten grond
De gemeente Amstelveen verstrekt evenementenvergunningen. Daarnaast sluit het Bos overeenkomsten af met evenementenorganisaties. Hierin staan onder meer voorwaarden voor schadeherstel, verkeersafwikkeling, afspraken over op- en afbouwtijd, de oplevering van het terrein en veiligheidsgaranties.

Kaderrichtlijn water Rijnland
Er zijn ingrijpende maatregelen nodig om de kwaliteit van het water te verbeteren. Om tegemoet te komen aan de wettelijke eisen die worden gesteld in de Kaderrichtlijn Water heeft het Hoogheemraadschap van Rijnland een plan opgesteld een strategische samenwerkingsagenda opgesteld tussen de gemeente Amstelveen, Rijnland en de gemeente Amsterdam. Dit plan voorziet in een projectenoverzicht met gedeelde financiering. Te denken valt aan baggeren, pfos vervuiling aanpak, aanpak dijklichamen en de aanleg van natuurvriendelijke oevers.

Flora- en faunawet
De Flora- en faunawet beschermt de instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten zijn in principe verboden. Bij ruimtelijke ontwikkelingen is vaak een ontheffing of vrijstelling van toepassing. De bevoegdheid hiervoor ligt bij het ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie of, in geval van beheer en schadebestrijding, bij Gedeputeerde Staten.
Het Amsterdamse Bos werkt volgens de gedragscode Flora en Fauna van de gemeente Amsterdam. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Boswet
Het Amsterdamse Bos valt binnen de Boswet. Dat betekent onder meer dat er in veel gevallen geen melding- en herplantplicht is voor het kappen van bomen.

Zorgplicht
Het Amsterdams Bos werkt volgens de gedragscode Flora en Fauna van de gemeente Amsterdam. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Luchthavenindelingsbesluit]
Het Amsterdamse Bos valt binnen het beperkingengebied van Schiphol, vastgelegd in het Luchthaven indelingsbesluit (LIB). In dit gebied gelden hoogtebeperkingen, beperkingen ten aanzien van vogelaantrekkende bestemmingen en bebouwing in verband met de geluid- en externe veiligheid. Het LIB speelt een

belangrijke rol bij zaken als de aanleg van natte natuur en de locatiekeuze van een nieuw Wagener Stadion. De komende herziening van het LIB kan gevolgen hebben voor het Amsterdamse Bos en aanleg van de provinciale Groene AS.